

ผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภาค 4
ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐ ตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต
The operating results of the Office of the National Anti-Corruption Commission Region 4
in promoting good governance in public sector under
the STRONG-Sufficiency Economy Against Corruption Project

สิริวิมล เดสันเทียะ*

Siriwimon Dasanthia

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University

*Corresponding Author, Email: siriwimon.d@kkumail.com

Received 3/07/2025 | Revised 20/08/2025 | Accepted 23/08/2025

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาค 4 ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต 2) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาค 4 ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.80 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.00 เป็นสมาชิกชมรม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.60 มีการเข้าร่วมโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริตในช่วงระยะเวลา 1 -2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.10

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการตื่นรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 รองลงมา คือ ด้านความรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และน้อยที่สุด คือ ด้านความเอื้ออาทร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.55 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23

คำสำคัญ: ผลการดำเนินงาน; คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภาค 4;
ธรรมาภิบาล

Abstract

The research article has objectives: 1) to study the performance of the Office of the National Anti-Corruption Commission Region 4 in promoting good governance in the public sector under the Strong-Sufficiency Economy Against Corruption Project; 2) to analyze the impact of the operation of the Office of the National Anti-Corruption Commission Region 4 in promoting good governance in the public sector under the Strong-Sufficiency Economy Against Corruption Project. This is quantitative research. Data was collected from a sample group of 72 people, using a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results found that:

1. Most of the respondents were male, accounting for 52.80 percent; aged between 20 and 30 years, accounting for 25.00 percent; and most were club members, accounting for 73.60 percent. They participated in the project. Strong-sufficiency mind against corruption in the period of 1-2 years, the most, accounting for 43.10 percent.

2. The respondents have an overall opinion in all aspects at a high level, with an average of 3.73 and a standard deviation of 1.12. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the aspect of awareness, with an opinion at a high level, an average of 3.91, and a standard deviation of 0.98, followed by the aspect of knowledge, with an opinion at a high level, an average of 3.89, and a standard deviation of 1.07, and the least was the aspect of compassion, with an opinion at a high level, an average of 3.55, and a standard deviation of 1.23.

Keywords: Operating Results; the National Anti-Corruption Commission Region 4;
Good governance

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา การทุจริตได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งการทุจริตได้มีการพัฒนารูปแบบที่ซับซ้อนรุนแรงมากขึ้น แม้ว่าในหลายประเทศได้พัฒนาระบบการบริหารงานที่สร้างความโปร่งใส แต่ยังคงเกิดปัญหาการทุจริต ดังนั้นการแก้ปัญหาคือการทุจริตเป็นวาระสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข (จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์, 2556; วรธา มงคลสืบสกุล, 2567)

สำหรับประเทศไทยแล้ว ก็เป็นที่ทราบกันว่าปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่สำคัญระดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก และเป็นปัญหาสำคัญที่มีส่วนขัดขวางกระบวนการพัฒนาประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งกับเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ ซึ่งปัญหานี้มีความรุนแรงมากขึ้นตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะผู้ที่กระทำการทุจริตได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การตรวจสอบและการป้องกันการทุจริตก็ทำได้ยากมากขึ้นเช่นกัน และการทุจริตที่

เกิดขึ้นในภาครัฐก็เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาและการบริหารจัดการของประเทศ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการเสียหายทางเศรษฐกิจ แต่ยังบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการดำเนินงานของรัฐในประเทศไทย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการทุจริตเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน จนอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549 อ้างถึงใน จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556)

ประเทศไทยประสบปัญหาการทุจริตอย่างรุนแรง ในอดีตการทุจริตมักเกิดขึ้นเฉพาะในวงราชการ เช่น การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง และการทุจริตในการให้สัมปทาน แต่ในปัจจุบันการทุจริตมีความซับซ้อน และรุนแรง สร้างความเสียหายกับการพัฒนาประเทศ รูปแบบการการทุจริตแบบใหม่ ได้แก่ การทุจริตด้วยการหลีกเลี่ยงระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตเชิงนโยบาย เพราะมีกลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ และเครือข่ายของนักการเมืองระดับประเทศ และระดับท้องถิ่นร่วมกระทำการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการและป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560 อ้างถึงใน ธิฏฐิธน์ พิมลศรี และคณะ, 2563; นิภาพรณ เจนสันติกุล, 2565)

ในการจัดอันดับขององค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International-TI) โดยใช้ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทุจริตทั่วโลก ได้เผยแพร่ผลการสำรวจประจำปี 2566 โดยจากจำนวนประเทศ 180 ประเทศทั่วโลกนั้น จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ประเทศที่ได้คะแนนสูงที่สุดคือ 90 คะแนน จัดเป็นอันดับ 1 ของโลก คือ ประเทศเดนมาร์ก อันดับที่ 2 ได้ 87 คะแนน คือ ประเทศฟินแลนด์ อันดับที่ 3 ได้ 85 คะแนน คือ ประเทศนิวซีแลนด์ ในขณะที่ประเทศไทย ได้ 35 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 108 ของโลก และอยู่ในอันดับที่ 4 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด คือ ประเทศสิงคโปร์ ได้ 83 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2567)

ปัญหาการทุจริตจึงได้ถูกมองว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและมีความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ รัฐบาลจึงมีนโยบายและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ถึงอย่างนั้นปัญหาการทุจริตเหล่านี้ก็ยังคงมีอยู่ สะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนและความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการทุจริต การส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสจึงกลายเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของหลายองค์กร รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ในฐานะหน่วยงานหลักของประเทศที่มีภารกิจหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 33 (1) ที่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจกำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อด่าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน และโครงการส่วนใหญ่ที่ดำเนินการมีลักษณะเป็นการจัดอบรมและบรรยายให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย (อริศรา เล็กสรรเสริญ และคณะ, ม.ป.ป.) โดยในปี พ.ศ. 2558 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ริเริ่มโครงการ “STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต” โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยมจิตพอเพียง ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน และการพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล และความโปร่งใสในภาครัฐ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังจิตสำนึกต่อต้าน การทุจริตในหมู่ประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการดำเนินงานของ ภาครัฐผ่านกิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินงานของโครงการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสังคมที่ไม่ยอมรับ การทุจริต และส่งเสริมให้ภาครัฐมีการดำเนินงานที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต จึงมีการกำหนดแนวทางการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิ บาลและความโปร่งใสในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล (อิฐิรัตน์ พิมพ์ศรี และคณะ, 2563)

ธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในภาครัฐ จึงเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการ พัฒนาประเทศ เพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง และยั่งยืน ธรรมาภิบาล ถือเป็นหลักการและแนวทางใน การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มุ่งเน้นในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความ โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีและเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ การบริหารงานภาครัฐด้วยธรรมาภิบาลข้าราชการจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ เกิดการใช ้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และป้องกันการทุจริต ทั้งนี้ยังเพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจของประชาชน เมื่อ ประชาชนมั่นใจว่าภาครัฐบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนจะมีความ ไว้วางใจต่อภาครัฐ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการ ดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภาค 4 ในการส่งเสริมธรร มาภิบาลในภาครัฐ ตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโครงการนี้ว่า สามารถที่จะทำให้การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐมีทิศทางไปในทางใด สามารถที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทุจริตและการป้องกันการทุจริตในให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ นอกจากนี้ยังต้องการ เสนอแนะแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และการสร้างสังคมที่มีธรร มาภิบาลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาค 4 ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต ภาค 4 ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคล (Individual Unit) คือ สมาชิกในชมรม เจ้าหน้าที่รัฐที่ประสานงาน และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของ สำนักงาน ป.ป.ช.

ภาค 4 และเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ภาค 4 ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ ตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริตในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ สมาชิกชมรมจำนวน 418 คน เจ้าหน้าที่รัฐผู้ประสานงาน 262 คน เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 682 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริตของจังหวัดขอนแก่น

สถานะในโครงการฯ	จำนวน (คน)
สมาชิกชมรม	418
เจ้าหน้าที่รัฐ/ผู้ประสานงาน	262
เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช.	2
รวม	682

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกชมรม เจ้าหน้าที่รัฐ/ผู้ประสานงาน เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ของจังหวัดขอนแก่นที่อยู่ในโครงการฯ จำนวน 682 คน โดยได้มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาร์ยามาเน (Taro Yamane, 1967) โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = แทนขนาดของประชากร
n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อแทนค่าจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{682}{1 + 682 \times (0.05)^2}$$

$$= 252.12 \text{ ประมาณ } 253 \text{ คน}$$

จากนั้นจึงทำการกำหนดลักษณะกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบโควต้า ดังนี้
ขั้นตอนการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามโควต้าสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้วิธีการดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \left(\frac{\text{จำนวนที่ต้องการหาค่าร้อยละ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \right) \times 100$$

เมื่อได้ผลลัพธ์ออกมาแล้ว จะนำค่าร้อยละที่ได้มาเทียบเคียงเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 253 คน จะได้ว่าแต่ละกลุ่มได้โควตากลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่าไร โดยใช้วิธีการดังนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม} = \left(\frac{\text{ค่าร้อยละของกลุ่มที่ต้องการ}}{100} \right) \times 253$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มจากการสุ่มแบบโควตา โดยแจกแจงตามสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่าง 253 กลุ่มตัวอย่าง จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

สถานะในโครงการฯ	จำนวนทั้งหมด (คน)	ร้อยละ (%)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. สมาชิกชมรม	418	61.29	155
2. เจ้าหน้าที่รัฐ/ผู้ประสานงาน	262	38.41	97
3. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช.	2	0.3	1
รวม	682	100	253

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อคำถามที่ให้เลือกเติมเครื่องหมาย ☒ หน้ากลุ่มข้อความที่กำหนดให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานะในโครงการฯ ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการและผลการดำเนินโครงการตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงด้านทุจริต ลักษณะคำถามเป็นรูปแบบการประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended question) ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ โดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีลำดับตามคะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับ STRONG-จิตพอเพียงด้านทุจริต จำแนกเป็น 6 ด้าน ด้านละ 2 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นรูปแบบการประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended question) ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ โดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีลำดับตามคะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีผลการดำเนินงานมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีผลการดำเนินงานมาก

3 คะแนน หมายถึง มีผลการดำเนินงานปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีผลการดำเนินงานน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยก่อนนำไปใช้ ด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ผลค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC)=1.00

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานะในโครงการฯ ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมธรรมาภิบาล ตามโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล โดยมีการแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงห่างของค่าเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนน้อยสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ซึ่งแปลผลแต่ละระดับค่าคะแนนตามแนวคิดของเบสท์ (ละเอียด ศิลาโนย, 2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. ผลจากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลได้จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 โดยข้อมูลส่วนบุคคล/ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.80 และต่อมา คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.20 มีช่วงอายุ 20 – 30 ปี มากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 และน้อยที่สุด ช่วงอายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0 สถานะในโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต ที่เป็นสมาชิก มีมากที่สุดจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่รัฐ, ผู้ประสานงาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 และน้อยที่สุดเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 มีระยะเวลาที่เข้าร่วม 1 – 2 ปีมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ

43.10 รองลงมา ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และน้อยที่สุด 4 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการและผลการดำเนินโครงการ STRONG-จิตพอเพียงด้านทุจริต พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.95 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 1) ด้านการดำเนินโครงการฯ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และรองลงมา คือ 2) ด้านผลการดำเนินการโดยรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการจากการพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ มีผลการดำเนินงานในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 รองลงมา คือ ด้านความรู้ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และน้อยที่สุด คือ ด้านความเอื้ออาทร มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.55 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภาค 4

ผลการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านความพอเพียง	3.56	1.31	มาก
ด้านความโปร่งใส	3.81	1.01	มาก
ด้านการรับรู้	3.91	0.98	มาก
ด้านมุ่งไปข้างหน้า	3.68	1.13	มาก
ด้านความรู้	3.89	1.07	มาก
ด้านความเอื้ออาทร	3.55	1.23	มาก
รวม	3.73	1.12	มาก

สรุป และอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการ STRONG-จิตพอเพียงด้านทุจริต การวิเคราะห์ผลในด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านในส่วนของการดำเนินโครงการฯ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 รองลงมา คือ ด้านผลการดำเนินงานโดยรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.74 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพล ไทยทอง (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัยพบว่า ธรรมาภิบาลมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารภาครัฐ ในเรื่องของการช่วยส่งเสริมให้ระบบการบริหารภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้น ทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการคือการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต เพื่อที่จะขยายผลการป้องกันการทุจริตเชิงรุกผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในจังหวัด ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ วรภัทร โตธนะเกษม (2542) ที่ได้กล่าวถึง ธรรมชาติบาลว่า เป็นการกำกับดูแลที่ดี เน้นการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประเวศ วะสี (2542) ที่กล่าวถึงการสร้างความโปร่งใสในภาครัฐผ่านความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินโครงการสามารถเพิ่มการตระหนักรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการในการตรวจสอบและป้องกันการทุจริต ซึ่งช่วยสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการทำงานภาครัฐให้ประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น (ภูติศ นอขุนทด, 2565)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 3.73 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตื่นรู้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 รองลงมา คือ ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 ซึ่งสอดคล้องกับพิรพงษ์ แสงแก้ว และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2564) ที่ระบุว่า ธรรมชาติบาลที่ดีต้องอาศัยเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริต การที่โครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องของการกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถรับรู้ได้ว่าสถานการณ์ที่ตนเองเองกำลังพบเจอเข้าข่ายของการประพฤติที่เป็นการทุจริตหรือไม่ เป็นการสร้างเครือข่ายภาคสังคมให้มีการตื่นรู้ถึงสถานการณ์ เพื่อช่วยในการจับตามองการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริประภา พัดลม (2564) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี ที่กล่าวว่า การสร้างความตระหนักรู้ในความสำคัญของการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาลจะช่วยลดโอกาสในการเกิดการทุจริตได้มากขึ้น การตื่นรู้ที่เกิดขึ้นจากโครงการนอกจากจะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันทุจริต แต่ยังช่วยให้ทุกคนมีความกล้าที่จะรายงานพฤติกรรมที่อาจเสี่ยงต่อการทุจริต ซึ่งเป็นจุดแข็งของโครงการที่เน้นการให้ความรู้และสร้างความกล้าในการเผชิญกับปัญหา ต่อมา คือ ด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว และคณะ (2563) เรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสำนักงานเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของสำนักงานเขตประเทศได้ช่วยส่งเสริมสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในระดับที่สูง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.29 โดยด้านความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.73 ซึ่งแม้จากผลการวิจัยจะต่ำกว่าเล็กน้อยแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ซึ่งยังคงแสดงให้เห็นว่าความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างธรรมชาติบาลให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ รินทร์ลภัส วุฒิปรีชาสิทธิ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบตัวชี้วัดธรรมาภิบาลที่มีผลสำเร็จต่อการปฏิบัติงานและทำให้องค์การได้รับการยอมรับจากทั้งภายในและภายนอกองค์การ โดยระดับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมากอันดับที่ 1 ได้แก่ หลักความโปร่งใส แสดงให้เห็นว่าโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริตได้ส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้นนั้นทำให้การปฏิบัติงานขององค์การเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น และด้านที่ได้ความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านความเอื้ออาทร อยู่ในระดับมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 3.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23 ซึ่งเป็น

ค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการอาจยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมความเอื้ออาทรในหน่วยงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลในการสร้างธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นว่า โครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต มีศักยภาพในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าผลการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการเพิ่มความโปร่งใสและความตระหนักรู้ถึงปัญหาทุจริตภายในหน่วยงาน รวมถึงการลดโอกาสในการเกิดการทุจริต ซึ่งเครื่องมือและกระบวนการในโครงการมีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ ส่งผลต่อการยกระดับการทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน และจากการดำเนินโครงการที่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการตรวจสอบที่เข้มแข็งขึ้น ซึ่งช่วยเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงานหน่วยงานรัฐ แต่ยังคงมีความท้าทายในด้านการจัดสรรทรัพยากรและการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

1.1 หน่วยงานควรเพิ่มกิจกรรมสร้างความเอื้ออาทรในองค์กร ด้วยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน เช่น การทำงานเป็นทีม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน รวมถึงการจัดกิจกรรมสังคมที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและแบ่งปัน เพื่อเสริมสร้างความเอื้ออาทรในองค์กร

1.2 หน่วยงานควรจัดอบรมเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน เน้นในเรื่องของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการทำงานด้วยความซื่อสัตย์และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

1.3 หน่วยงานควรมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนมากขึ้น รวมถึงพัฒนากลยุทธ์ในการกระจายทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขยายผลการดำเนินงานอย่างครอบคลุมในทุกภาคส่วน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบในระยะยาวของการดำเนินโครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต เพื่อประเมินความยั่งยืนของผลลัพธ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรและหน่วยงานภาครัฐ ว่าโครงการช่วยปรับปรุงธรรมาภิบาลและลดปัญหาทุจริตได้มากน้อยเพียงใดในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

จารุวรรณ สุขมาพงษ์. (2556). *แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2567,

เข้าถึงได้จาก https://www.parliament.go.th/ewtdadmin/ewtd/elaw_parcy/ewtd_dl_link.php?nid=1484

ธิวัรัตน์ พิมลศรี, รกัสสรค์ วงศ์ทองดี, นิติพล ธาระรูป, ณัฐวดี ลิ้มเลิศเจริญวนิช, ธนันต์ ไพรเกษตร.

(2563). *โครงการวิจัย การสังเคราะห์รูปแบบ กลไกและแนวทางการปลูกฝังเจตคติและวัฒนธรรมสุจริตเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2565). พหุเครือข่ายทางสังคมเพื่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย: บทบาทและข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปฏิบัติ. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 20(1), 192-208.
- ประเวศ วะสี. (2542). *ยุทธศาสตร์ชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน.
- พิรพงษ์ แสงแก้ว และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). หลักธรรมาภิบาลกระบวนการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ภายใต้สถานการณ์โควิด 19. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(11), 303-316.
- ภูติศ นอขุนทด. (2565). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐ. *Journal of MCU Ubon Review*, 7(1), 1029-1044.
- รินทร์ลภัส วุฒิปรีชาสิทธิ. (2562). *แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศราวุฒิ ดาวทองแก้ว, จีรพรรณ จันทน์วิเชียร, ธันยรัตน์ จันทน์ทรงพล, บรรจง โชะมณี, ภาดา วงศ์อุไร. (2563). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15 (40), 147-159.
- ศิริประภา พัฒม. (2564). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ละเอียด ศิลาณ้อย. (2560). การใช้สูตรทางสถิติ (ที่ถูกต้อง) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณในทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 12 (2), 50-61.
- วรภัทร โตณะเกษม. (2542). การสร้าง Good Governance ในองค์กร. *วารสาร กสท*, 5(4), 11-17.
- วรธา มงคลสืบสกุล. (2567). แนวทางการป้องกันการทุจริตเชิงรุก โอกาส และความท้าทายของสังคมไทย. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 17(1), 2-16.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561) *ประวัติและความเป็นมา*. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/2019112416310492/20191124163234>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). *ความหมายของตราสัญลักษณ์*. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/20190117143842148/20191124163415?>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2567). *ป.ป.ช. เผยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติประกาศผลดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประจำปี 2566 ประเทศไทย ได้ 35 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 108 -ของโลกร*. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/2018083118464105/20240130143633?>
- อริศรา เล็กสรรเสริญ, สุริยน วงศ์สุจริต, ศิริรัตน์ วัฒนศิริธรรม และพรสวรรค์ ประเทสัง. (ม.ป.ป.). *การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตกับสำนักงาน ป.ป.ช.* สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/uploads/files114740928/journal1509/..pdf>